

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2014 m. gegužės 22 d.¹

Byla C-108/13

**Mac GmbH
prieš**

Ministère de l'Agriculture, de l'Agroalimentaire et de la Forêt

(Conseil d'État (Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvas prekių judėjimas — Kiekybiniai apribojimai — Lygiavėrio poveikio priemonės — Augalų apsaugos produktai — Leidimas pateikti rinkai — Lygiagretus importas — Leidimo pateikti rinkai, išduodamo pagal Direktyvą 91/414/EEB, reikalavimas eksporto valstybėje“

I – Įvadas

1. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kurį *Conseil d'État* (Prancūzija) pateikė nagrinėdama bendrovės *Mac GmbH* (toliau – *Mac*) ir žemės ūkio ir žuvininkystės ministro ginčą dėl to, kad šis atsisakė leisti lygiagretaus importo pagrindu pateikti Prancūzijos rinkai augalų apsaugos produktą, kuriam šis leidimas išduotas Jungtinėje Karalystėje, yra susijęs su SESV 34 ir 36 straipsnių išaiškinimu.

2. *Conseil d'État* kelia klausimą, ar Sutarties nuostatomis laisvo prekių judėjimo srityje draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos lygiagretaus importo leidimas išduodamas supaprastinta tvarka tik tiems augalų apsaugos produktams, kuriems eksporto valstybėje narėje pagal Direktyvą 91/414/EEB² (toliau – direktyva) yra išduotas leidimas pateikti rinkai (toliau – LPR), taip kliudant lygiagrečiai reimportuoti šiuos produktus.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką (OL L 230, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k.; 3 sk., 11 t., p. 332). Direktyva 91/414 buvo ne kartą keista ir panaikinta 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinančiu Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (OL L 309, p. 1).

II – Teisinis pagrindas

A – *Sąjungos teisė*

1. Pirminė teisė

3. SESV 34 straipsniu draudžiami kiekybiniai valstybių narių tarpusavio importo apribojimai ir visos lygiavėčio poveikio priemonės. Pagal SESV 36 straipsnį „34 ir 35 straipsnių nuostatos nekliaudo taikyti prekių importo, eksporto ar tranzito draudimų arba apribojimų, jei jie yra pateisinami <...> žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatos bei gyvybės apsaugos <...> sumetimais. Tačiau tokie draudimai arba apribojimai neturi tapti savavališka diskriminacijos priemone ar užslėptu valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimu.“

2. Direktyva

4. Direktyva nustatomos vienodos taisyklės, susijusios su augalų apsaugos produktų LPR išdavimo, peržiūrėjimo ir panaikinimo sąlygomis ir procedūromis³, siekiant, pirma, panaikinti šių produktų ir augalinių produktų laisvo judėjimo kliūtis, atsirandančias dėl skirtingo nacionalinio reglamentavimo⁴, ir, antra, užtikrinti aukštesnę žmonių ir gyvūnų sveikatos apsaugos ir aplinkos apsaugos nuo prastai kontroliuojamo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamų pavojų ir rizikos lygį⁵.

5. Pagal direktyvos 3 straipsnio 1 dalį „valstybės narės numato, kad augalų apsaugos produktai negali būti pateikti į rinką ir naudojami jų teritorijoje, kol jie neįregistruoti šioje direktyvoje nustatyta tvarka <...>“. Augalų apsaugos produkto importas į Bendrijos teritoriją pagal direktyvą laikomas „pateikimu į rinką“⁶.

6. Direktyvos 4 straipsnio 1 dalies b–f punktuose nustatytos sąlygos, visų pirma susijusios su veiksmingumu ir kenksmingo poveikio žmonių, gyvūnų sveikatai ir aplinkai nebuvimu, kurias turi atitikti augalų apsaugos produktas, kad būtų galima jį įregistruoti. Pagal to paties straipsnio 3 dalį valstybės narės užtikrina, kad visi reikalavimai „būtų nustatyti pagal oficialius arba oficialiai pripažintus bandymus ir tyrimus, atliktus pagal žemės ūkio, augalų sveikatos ir aplinkos sąlygas, svarbias minėtam augalų apsaugos produktui ir prilygstančias toms, kuriomis toks produktas bus naudojamas minėtos valstybės narės teritorijoje“.

7. Direktyvos 9 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyta, kad „paraišką dėl augalų apsaugos produkto įregistravimo kiekvienos valstybės narės, į kurios rinką numatoma pateikti augalų apsaugos produktą, kompetentingai institucijai pateikia už tai atsakingas asmuo arba kuris kitas jo vardu“. Jeigu augalų apsaugos produktas jau įregistruotas kitoje valstybėje narėje, valstybė narė, kurioje pateikta paraiška jį įregistruoti, pagal direktyvos 10 straipsnio 1 dalį privalo nereikalauti kartoti jau atliktų bandymų ir tyrimų, jeigu žemės ūkio, augalų sveikatos ir aplinkos (įskaitant klimato) sąlygos, svarbios produkto naudojimui, yra panašios į atitinkamų regionų sąlygas ir, esant tam tikroms sąlygoms, taip pat leisti pateikti šį produktą rinkai savo teritorijoje. Tačiau direktyvoje nėra jokios nuostatos, kuria būtų reglamentuojamos LPR išdavimo sąlygos tais atvejais, kai produktas yra lygiagrečiai importuojamas.

3 — Pagal direktyvos 2 straipsnio 1 dalį augalų apsaugos produktai – „veikliosios medžiagos ir preparatai, turintys vieną ar daugiau veikliųjų medžiagų, naudotojui tiekiami, kaip yra supakuoti“, ir skirti atlikti šioje nuostatoje nurodytas funkcijas.

4 — Penkta ir šešta konstatuojamosios dalys.

5 — Visų pirma žr. devintą konstatuojamąją dalį.

6 — 2 straipsnio 10 punkto antras sakiny.

3. Reglamentas Nr. 1107/2009

8. Nors Reglamentas Nr. 1107/2009, kuris įsigaliojo 2009 m. gruodžio 14 d. ir kuriuo pakeista direktyva, netaikomas pagrindinei bylai *ratione temporis*, jame yra nuostatų, kurias reikia paminėti. Šio reglamento 52 straipsnio „Lygiagreti prekyba“ 1 dalyje nustatyta:

„1. Vienoje valstybėje narėje (kilmės valstybėje narėje) autorizuotas augalų apsaugos produktas gali, jei suteiktas lygiagrečios prekybos leidimas, būti diegiamas, pateikiamas į rinką bei naudojamas kitoje valstybėje narėje (įdiegimo valstybėje narėje), jei ši valstybė narė nusprendžia, kad augalų apsaugos produktas savo sudėtimi yra tapatus augalų apsaugos produktui, kuris jau yra autorizuotas jos teritorijoje (referencinis produktas). Paraiška pateikiama įdiegimo valstybės narės kompetentingai institucijai (kompetentingai institucijai).“

9. To paties straipsnio 2 dalyje numatyta, kad lygiagrečios prekybos leidimas suteikiamas supaprastinta tvarka per 45 darbo dienas nuo visų paraiškos dokumentų gavimo, o paprašytos valstybės narės viena kitai pateikia informaciją, būtiną įvertinti, ar produktas yra tapatus referenciniam produktui. 3 dalies a–c punktuose patikslintos sąlygos, kuriomis augalų apsaugos produktai laikomi tapačiais referenciniams produktams⁷, o 4 dalyje numatyta, kad „informavimo reikalavimai gali būti pakeisti arba papildyti, ir nustatomi kiti elementai bei specifiniai reikalavimai“, visų pirma „paraiškos dėl augalų apsaugos produkto, dėl kurio jau yra suteiktas lygiagrečios prekybos leidimas, atveju“. 5–8 dalyse nurodytos augalų apsaugos produktų, kuriems yra išduotas lygiagrečios prekybos leidimas, pateikimo rinkai ir naudojimo sąlygos, šio leidimo trukmė ir galiojimo sąlygos, visų pirma jeigu referencinio produkto įregistravimo pažymėjimo turėtojas panaikina šį pažymėjimą, taip pat šio leidimo suteikimo tvarka ir jo panaikinimo sąlygos, jeigu produkto įregistravimas panaikinamas kilmės valstybėje narėje. 9 dalyje numatyta, kad jeigu produktas, kuriam prašoma išduoti leidimą, nėra tapatus referenciniam produktui, kaip jis suprantamas pagal 3 dalį, įdiegimo valstybė narė gali įregistruoti produktą tik išsamiai jį įvertinusi pagal Reglamento Nr. 1107/2009 29 straipsnį, kuriame iš esmės pakartotas direktyvos 4 straipsnis. Galiausiai 10 ir 11 dalyse atitinkamai numatytos tam tikros lygiagrečios prekybos leidimų sistemos taikymo išimtys ir informacijos, susijusios su lygiagrečios prekybos leidimais, viešinimo nuostatos.

B – Nacionalinė teisė

10. Pagal Kaimo kodekso L.253-1 straipsnį (administracinio sprendimo, kuris yra pagrindinės bylos objektas, priėmimo dieną galiojusi redakcija)⁸ „galutiniam naudotojui draudžiama teikti rinkai, naudoti ir laikyti augalų apsaugos produktus, jeigu neišduotas leidimas juos pateikti rinkai <...>“

11. Kaimo kodekso R. 253-52 straipsnyje (administracinio sprendimo, kuris yra pagrindinės bylos objektas, priėmimo dieną galiojusi redakcija)⁹ numatyta:

„Augalų apsaugos produktą, kurio kilmės šalis yra Europos ekonominės erdvės valstybė, kurioje pagal direktyvą <...> šiam produktui jau išduotas [LPR], ir kuris yra tapatus [referenciniam] produktui, įvežti į nacionalinę teritoriją leidžiama tokiomis sąlygomis:

referenciniam produktui žemės ūkio ministras turi būti išdavęs [LPR] <...>

7 — T. y.: „a) juos pagamino ta pati įmonė, asocijuotoji įmonė arba jie buvo pagaminti pagal licenciją taikant tą patį gamybos procesą; b) jie yra tapatūs savo specifikacija ir veikliųjų medžiagų, apsauginių medžiagų bei sinergiklių kiekiu ir formuliacijos rūšimi; ir c) juose esantys koformuliantai ir pakuotės dydis, medžiaga ar forma, kurie atsižvelgiant į galimą neigiamą poveikį produkto saugai žmonių ar gyvūnų sveikatos arba aplinkos aspektu, yra tokie patys arba lygiaverčiai“.

8 — 2006 m. gruodžio 31 d.–2010 m. liepos 14 d. galiojusi redakcija.

9 — 2007 m. kovo 20 d.–2012 m. liepos 1 d. galiojusi redakcija.

Į nacionalinę teritoriją įvežto produkto tapatumas referenciniam produktui vertinamas remiantis tokiais trimis kriterijais:

bendra dviejų produktų kilmė, jeigu jie pagaminti pagal tą pačią formulę, tos pačios bendrovės arba susijusių ar pagal licenciją veikiančių įmonių;

gamyba naudojant tą pačią arba tas pačias veikliąsias medžiagas;

panašus abiejų produktų poveikis, atsižvelgiant į galimus žemės ūkio, augalų apsaugos ir aplinkos sąlygų, visų pirma klimato sąlygų, skirtumus, susijusius su produktų naudojimu.“

12. Pagal R. 253-53 straipsnį¹⁰ žemės ūkio ministro įsakyme išvardijami duomenys, kuriuos reikia pateikti pagrindžiant prašymą leisti nacionalinėje teritorijoje pateikti rinkai augalų apsaugos produktą, kurio kilmės šalis yra EEE susitarimo šalis, visų pirma duomenys, susiję su prašymą išduoti leidimą pateikiančiu asmeniu ir produktu, dėl kurio teikiamas prašymas. Tame pačiame straipsnyje numatyta, kad, siekiant nustatyti įvežamo į nacionalinę teritoriją produkto tapatumą referenciniam produktui, žemės ūkio ministras gali naudoti referencinio produkto bylos duomenis, prašyti referencinio produkto leidimą turinčio asmens pateikti jam turimą informaciją, taip pat prašyti informacijos iš valstybės institucijų, išdavusių leidimą produktui, kurį norima įvežti į nacionalinę teritoriją pagal direktyvos 9 straipsnio 5 dalies nuostatas.

13. Kaimo kodekso R. 253-55 straipsnyje (administracinio sprendimo, kuris yra pagrindinės bylos objektas, priėmimo dieną galiojusi redakcija)¹¹ nustatyta:

„Išduoti leidimą pateikti rinkai į nacionalinę teritoriją įvežamam produktui gali būti atsisakyta arba toks leidimas panaikintas:

- 1) dėl priešasčių, susijusių su žmonių ir gyvūnų sveikatos, taip pat aplinkos apsauga;
- 2) jeigu produktas nėra tapatus referenciniam produktui, kaip tai suprantama pagal R. 253-52 straipsnį;
- 3) jeigu jo pakuotė ir ženklavimas neatitinka 1937 m. gegužės 11 d. dekreto dėl 1903 m. rugpjūčio 4 d. įstatymo dėl kovos su sukčiavimu parduodant produktus, naudojamus augalų kenkėjams naikinti, taikymo 1–4 straipsniuose nustatytų sąlygų.

Prieš atsisakant išduoti leidimą pateikti rinkai arba prieš jį panaikinant, prašymą pateikusiam asmeniui arba leidimo turėtojui suteikiama galimybė pateikti pastabas žemės ūkio ministrui.“

III – Faktinės aplinkybės, pagrindinė byla, prejudicinis klausimas ir procesas Teisingumo Teisme

14. Augalų apsaugos produktui *Cerone* bylos aplinkybių laikotarpiu Prancūzijoje buvo išduotas LPR, kurį pagal direktyvos nuostatas buvo gavusi *Bayer Cropscience France*. Vėliau šį produktą pavadinimu *Agrotech Ethephon* lygiagretaus importo pagrindu buvo leista pateikti rinkai Jungtinėje Karalystėje¹².

15. 2007 m. lapkričio 27 d. *Mac* pateikė paraišką leisti lygiagrečiai importuoti į Prancūziją produktą *Agrotech Ethephon*, parduodant jį pavadinimu *Mac Ethephone*.

10 — 2007 m. kovo 20 d.–2012 m. liepos 1 d. galiojusi redakcija.

11 — Nuo 2006 m. rugsėjo 23 d. galiojanti redakcija.

12 — Leidimo turėtoja buvo bendrovė *Agrotech Trading GmbH*. Referencinis produktas Jungtinėje Karalystėje buvo produktas *Cerone*, kurio LPR gavo *Bayer Cropscience Ltd*.

16. 2008 m. vasario 20 d. Prancūzijos maisto produktų saugos agentūra (toliau – AFSSA) priėmė teigiamą sprendimą dėl minėtos paraiškos, pažymėjusi, kad produkto *Agrotech Ethephon* veiklioji medžiaga yra tokios pat kilmės kaip ir referencinis produktas *Cerone* ir kad jų sudedamąsias dalis galima laikyti tapačiomis.

17. 2009 m. gegužės 29 d. žemės ūkio ministras atmetė minėtą paraišką, nes produktas *Agrotech Ethephon* Jungtinėje Karalystėje neturėjo LPR, išduoto pagal direktyvą, kitaip nei reikalaujama Prancūzijos kaimo kodekso R. 253-52 straipsnyje (toliau – atsisakymo sprendimas).

18. 2009 m. liepos 21 d. *Mac* pareiškė ieškinį dėl atsisakymo sprendimo panaikinimo, visų pirma nurodžiusi, kad Kaimo kodekso R. 253-52 straipsnio nuostatos nesuderinamos su SESV 34 straipsniu, nes pagal jas neleidžiama išduoti lygiagretaus importo leidimo produktui, kuriam toks leidimas jau yra išduotas eksporto valstybėje.

19. 2011 m. vasario 16 d. nutartimi *Tribunal administratif de Paris* (Paryžiaus administracinio teismo) pirmininkas perdavė ieškinį *Conseil d'État*¹³, kuri nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar SESV 34 ir 36 straipsniais draudžiami nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos leidimo pateikti rinkai lygiagretaus importo pagrindu išdavimas augalų apsaugos produktui siejamas būtent su sąlyga, kad atitinkamam produktui eksporto valstybėje būtų išduotas leidimas pateikti rinkai pagal direktyvą <...>, todėl neleidžiama išduoti leidimo pateikti rinkai lygiagretaus importo pagrindu produktui, kuriam eksporto valstybėje išduotas leidimas pateikti rinkai lygiagretaus importo pagrindu ir kuris yra tapatus importo valstybėje leidžiamam produktui?“

20. *Mac*, Prancūzijos vyriausybė ir Europos Komisija Teisingumo Teisme pateikė pastabas raštu, o per 2014 m. kovo 6 d. posėdį – paaiškinimus žodžiu.

IV – Šalių pastabų santrauka

21. *Mac* pirmiausia mano, kad LPR, išduoto pagal direktyvą eksporto valstybėje narėje, reikalavimas reiškia SESV 34 straipsniui prieštaraujantį apribojimą. Jos nuomone, augalų apsaugos produkto pirmą pateikimą valstybės narės rinkai, kuriam taikomos direktyvos nuostatos, reikia atskirti nuo augalų apsaugos produkto lygiagretaus importo, atsižvelgiant į produktą, kuriam LPR jau išduotas paskirties valstybėje narėje, nes pastaruoju atveju taikomas laisvas prekių judėjimas.

22. Pirmiausia ji pažymi, kad produkto, kurį ji siekia importuoti, referenciniam produktui (pavadinimu *Cerone*) Prancūzijoje ir Jungtinėje Karalystėje pagal direktyvos nuostatas jau buvo išduoti du LPR, taip pat vienas lygiagretaus importo leidimas Jungtinėje Karalystėje (pavadinimu *Agrotech Ethephon*). Tokiomis aplinkybėmis, jeigu importo leidimui būtų nustatyta papildoma sąlyga, kad importuotinam produktui Jungtinėje Karalystėje pagal direktyvos nuostatas turi būti išduotas LPR (be kita ko, šios sąlygos nebūtų buvę galima įvykdyti, nes direktyvoje nenumatyta lygiagrečiai importuojamam produktui taikoma leidimo procedūra), toks nustatymas reikštų priemonę, kurios poveikis prilygtų SESV 34 straipsnyje numatytam kiekybiniam apribojimui, ir dėl jo būtų klaidingai taikoma direktyva.

23. Be to, tokio leidimo reikalavimas neatitinka žmonių ar gyvūnų sveikatos ar aplinkos apsaugos tikslo (be kita ko, atsisakymo sprendime šiuo klausimu nieko nenurodyta), nes jau yra atliktos būtinos importuojamo produkto keliamos rizikos nustatymo analizės, taip pat atliktos panašios referencinio produkto analizės. Net darant prielaidą, kad toks reikalavimas pateisinamas minėtu tikslu, bet kuriuo atveju jis neproporcingas, nes yra alternatyvių, mažiau ribojančių priemonių, pavyzdžiui, galimybė

13 — Taikant Administracinės teisenos kodekso R. 351-2 straipsnį.

kreiptis į eksporto valstybės narės kompetentingas institucijas pagal direktyva nustatytą informacijos mainų sistemą, kurią taikant užtikrinamas bet kurio augalų apsaugos produkto atsekamumas ir galima nesunkiai patikrinti produkto, kurio lygiagretaus importo leidimo prašoma, ir referencinio produkto tapatumą.

24. Antra, *Mac* kaltina Prancūzijos valdžios institucijas atmetus jos paraišką remiantis vienintele išvada, kad nagrinėjamas produktas Jungtinėje Karalystėje neturi LPR, išduoto „pagal“ direktyvą, nepatikrinus, ar šis produktas yra tapatus Prancūzijos rinkoje jau esančiam produktui, ir ar todėl jis gali turėti jam išduotą LPR. *Mac* teigia, kad Teisingumo Teismo praktikoje yra nustatytos konkrečios lygiagrečiai importuojamų augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai taisyklės, ir šiam pateikimui nustatyta vienintelė sąlyga – kad LPR būtų išduotas importo valstybėje narėje importuojamam produktui tapačiam produktui. Šią Teisingumo Teismo praktiką reikia taikyti produktams, kurie lygiagrečiai importuojami vėliau, bent tokiais aplinkybėmis kaip šioje byloje, t. y. jeigu produktas reimportuojamas į valstybę narę, kurioje remiantis direktyva buvo išduotas pirmasis LPR.

25. Tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas manytų, kad SESV 34 ir 36 straipsniais nedraudžiamas pagal direktyvą išduoto LPR reikalavimas, *Mac* teigia, kad taikant Kaimo kodekso R. 253-52 straipsnį Jungtinėje Karalystėje išduotą lygiagretaus importo leidimą reikia laikyti išduotu „pagal“ direktyvą, kaip tai buvo nurodyta palankiame AFSSA sprendime, nes jis grindžiamas direktyva nustatyta informacijos mainų sistema. Ji teigia, kad dauguma valstybių narių, įskaitant Prancūzijos Respubliką, yra leidusios augalų apsaugos produktų paskesnę lygiagretų importą remdamosi šia sistema.

26. Prancūzijos vyriausybės teigimu, augalų apsaugos produkto lygiagretaus importo leidimas gali būti išduodamas tik jeigu šiam produktui eksporto valstybėje narėje pagal direktyvą yra išduotas LPR. Šis reikalavimas yra pateisinamas būtinybe lygiagretaus importo atveju išlaikyti aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos lygį, kuris būtų bent lygiavertis tam, kuris užtikrinamas direktyvos nuostatomis. Tačiau taip nebūtų, jeigu supaprastinta leidimo išdavimo lygiagretaus importo pagrindu procedūra būtų taikoma produktui, kuris eksporto valstybėje narėje nebuvo išsamiai įvertintas pagal direktyvos 4 straipsnio 1 dalį. Iš esmės, kadangi pagal Teisingumo Teismo praktiką nereikalaujama referencinio produkto ir lygiagrečiai importuojamo produkto absoliutaus tapatumo, lygiagrečiai importuojamas produktas gali skirtis nuo referencinio produkto ir savo sudėtimi, ir parengimu rinkai, ir ženklinimu ar pakuote. Neatlikus išsamaus vertinimo eksporto valstybėje narėje, importo valstybės narės institucijos gali neturėti visos informacijos, būtinos nagrinėjamam produktui ir šios valstybės narės teritorijoje įregistruotam referenciniam produktui palyginti. Jeigu produktas lygiagrečiai importuojamas vėliau, net kyla grėsmė, kad šis produktas ir referencinis produktas pirmojoje eksporto valstybėje narėje labai skirsis.

27. Prancūzijos vyriausybė pažymi, kad jos pozicijos laikėsi Komisija Lygiagrečios prekybos augalų apsaugos produktais pagal Reglamentą Nr. 1107/2009 gairėse (toliau – lygiagrečios prekybos gairės)¹⁴, kuriose ji nurodo, kad lygiagretaus importo leidimas remiantis šio reglamento 52 straipsniu negali būti išduodamas produktui, kuris pats jau buvo lygiagrečiai importuojamas.

28. Galiausiai Prancūzijos vyriausybė pažymi, kad sistema, susijusi su augalų apsaugos produktų pateikimu rinkai lygiagrečios prekybos tikslais, yra direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto principo išimtis; pagal šį principą nė vienas augalų apsaugos produktas negali būti pateikiamas rinkai ir naudojamas valstybėje narėje, prieš tai valstybės institucijoms pagal direktyvą neišdavus LPR. Vadovaujantis griežto išimčių aiškinimo principu, šios tvarkos taikymo nereikėtų išplėsti produktams, kurie lygiagrečiai importuojami vėliau.

14 — „Guidance document concerning the parallel trade of plant protection products“, 2012 m. gegužės 31 d. SANCO GD/10524/2012, visų pirma p. 4.

29. Savo rašytinėse pastabose Komisija pirmiausia pabrėžia, kad nors Reglamento Nr. 1107/2009 52 straipsnis netaikomas šios bylos atvejui *ratione temporis*, juo reglamentuojama supaprastinta lygiagrečios prekybos leidimų išdavimo tvarka, ir jis gali padėti pateikti išaiškinimą, kad būtų atsakyta į *Conseil d'État* iškeltą klausimą.

30. Ji primena, kad iš Teisingumo Teismo praktikos, visų pirma Sprendimo *British Agrochemicals Association*¹⁵, darytina išvada, kad direktyvos nuostatos netaikomos augalų apsaugos produkto lygiagrečiam importui ir kad todėl toks importas turi būti analizuojamas remiantis SESV 34–36 straipsniais, tačiau valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų laikomasi direktyvoje nustatytų įpareigojimų ir draudimų. Ji pažymi, kad visų pirma iš Sprendimo *Escalier ir Bonnarel*¹⁶ darytina išvada, kad importuotas augalų apsaugos produktas turi būti laikomas įregistruotu importo valstybėje narėje, jeigu šioje valstybėje jau buvo išduotas LPR tapačiam produktui, nebent to neleistų motyvai, susiję su veiksminga žmonių, gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsauga. Analogiškai „paprastam“ lygiagretaus importo atvejui, „dvigubo“ lygiagretaus importo atveju, kaip šioje byloje, būtina ir pakanka, kad nacionalinės institucijos įsitikintų, jog nagrinėjamas produktas yra tapatus produktui, kuriam pagal direktyvą jau buvo išduotas LPR. Absolūtus atsisakymas leisti importuoti nagrinėjamą produktą reiškia labai didelį laisvo prekių judėjimo ribojimą, apimančį gerokai daugiau nei kontrolę, kuria užtikrinamas šio produkto tapatumas referenciniam produktui, be to, šioje byloje Prancūzijos valdžios institucijos neabejojo tokiu tapatumu.

31. Per posėdį Komisija patikslino savo argumentus, paaiškinusi, kad toks atvejis, kaip nagrinėjamas šioje byloje, kai į valstybę narę lygiagrečiai importuotas produktas yra reimportuojamas iš šios valstybės į valstybę narę, iš kurios jis anksčiau buvo eksportuojamas, skiriasi nuo klasikinio dvigubo importo atvejo, apimančio tris valstybes nares. Ji mano, kad SESV 34 ir 36 straipsniais draudžiamas toks nacionalinis reglamentavimas kaip šioje byloje, pagal kurį leidimas pateikti rinkai produktą lygiagretaus importo pagrindu išduodamas taikant sąlygą, kad reimportuojamas produktas eksporto valstybėje turėtų pagal direktyvą išduotą leidimą pateikti rinkai.

V – Teisinė analizė

32. Savo prejudiciniu klausimu *Conseil d'État* iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar SESV 34 ir 36 straipsnius reikia aiškinti taip, kad jais draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kuriais draudžiama išduoti lygiagretaus importo leidimą augalų apsaugos produktui, kuriam eksporto valstybėje narėje suteiktas ne pagal direktyvą išduotas LPR, o tik lygiagretaus importo leidimas.

A – Pirminės pastabos

33. Pagal SESV 9 ir 11 straipsnius Sąjunga, apibrėždama ir įgyvendindama savo politikos priemones ir veiksmus, atsižvelgia į žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus. Be to, žmonių ir gyvūnų sveikatos bei gyvybės apsauga ar augalų išsaugojimas yra viena iš SESV 36 straipsnyje išvardytų bendrojo intereso priežasčių, kuriomis galima pateisinti nacionalines priemones, galinčias kliudyti valstybių narių tarpusavio prekybai. Be to, pagal Teisingumo Teismo praktiką toks pateisinimas gali būti imperatyvūs reikalavimai, susiję su aplinkos apsauga¹⁷. Augalų apsaugos produktai, skirti augalams apsaugoti nuo kenkėjų ir nepageidaujamiems augalams sunaikinti¹⁸, turi ne vien teigiamą poveikį augalų auginimui; jų naudojimas gali kelti grėsmes ir pavojų žmonėms, gyvūnams ir aplinkai. Taigi norint juos pateikti rinkai reikia iš anksto iširti jų saugumą, nekenksmingumą ir veiksmingumą.

15 — (C-100/96, EU:C:1999:129).

16 — (C-260/06 ir C-261/06, EU:C:2007:659).

17 — Žr. neseniai priimtą Sprendimą *Komisija / Austrija* (C-28/09, EU:C:2011:854, 125 punktą ir jame nurodyta teismų praktika).

18 — Žr. direktyvos 2 straipsnio 1 dalį.

34. Lygiagreti prekyba, taip pavadinta todėl, kad vykdoma ne gamintojų ar tiekėjų sukurtais platinimo tinklais ir lygiagrečiai jiems, reiškia, kad į valstybę narę, kurioje produktas kainuoja brangiau, importuojamas tas pats produktas, kuris buvo parengtas ar išgytas kitoje valstybėje narėje, kurioje jo pirkimo kaina mažesnė, siekiant gauti komercinės naudos. Kadangi lygiagreti prekyba susijusi tik su autentiškais produktais, kai yra naudojamos kainų skirtumais, ją reikia skirti nuo prekybos suklastotais produktais sukčiaujant¹⁹.

35. Teisingumo Teismas yra įtvirtinęs gana palankų požiūrį į lygiagretų importą, nes jis laikomas vienu iš rinkos integracijos veiksnių, rodančių aktyvią konkurenciją. Iš tiesų lygiagreti prekyba iš principo lemia sveiką konkurenciją, leidžia sumažinti kainas vartotojams ir yra tiesiogiai nulemta vidaus rinkos plėtros, kuria užtikrinamas laisvas prekių judėjimas²⁰. Todėl lygiagrečiam importui Sąjungos teisėje yra taikoma tam tikra apsauga, nes jis skatina prekybos plėtrą ir stiprina konkurenciją²¹.

36. Kadangi tokia apsauga negali būti suteikiama pažeidžiant sveikatos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, skirtingi toliau nurodyti tikslai (kaip ir skirtingi pagrindiniai ekonominiai interesai) neišvengiamai kertasi tarpusavyje, ir ši byla tai gerai parodo. Siekiant tokios apsaugos, reikia surasti šių skirtingų tikslų ir interesų pusiausvyrą, ir dažnai tai padaryti yra sunku. Šios pusiausvyros paieškos sudaro paskesniuose punktuose trumpai aptartos Teisingumo Teismo praktikos pagrindą.

B – Teisingumo Teismo praktikos, susijusios su leidimu pateikti rinkai augalų apsaugos produktus lygiagretais importo pagrindais, apžvalga

37. Kitaip nei Reglamente Nr. 1107/2009, direktyvoje nėra nė vienos nuostatos, kuri būtų susijusi su augalų apsaugos produktų lygiagrečia prekyba. Teisingumo Teismas pirmą kartą šį klausimą nagrinėjo Sprendime *British Agrochemicals Association*²², augalų apsaugos produktų prekybai *mutatis mutandis* perkėlęs motyvus, kuriuos jis suformulavo farmacijos produktams sprendimuose *De Peijper*²³ ir *Smith & Nephew ir Primecrown*²⁴. Kadangi visuomenės sveikatos apsaugos ir prekybos kliūčių šalinimo tikslai, kurių siekiama direktyvomis, susijusiomis su farmacijos produktais²⁵ ir augalų apsaugos produktais, yra gana panašūs, Teisingumo Teismas palygino abi leidimų išdavimo sistemas²⁶.

19 — Dėl augalų apsaugos produktams taikomos administracinio leidimo sistemos, pagal kurią konkretus produktas tam tikrose valstybėse narėse gali būti įregistruotas, o kitose – negali, Europos ekonominėje erdvėje (EEE) ėmė plisti neteisėta kryžminė prekyba ir klastojimas. Remiantis 2006 m. Europos augalų apsaugos asociacijos (ECPA) ataskaita, suklastotų produktų pardavimas sudaro 5–7 % Europos augalų apsaugos produktų rinkos, žr. *ECPA Position Paper: Counterfeiting and Illegal Trade in Plant Protection Products Across the EU and European Region, Brussels August 2006 ECPA, ref 15020*.

20 — Žr. Komisijos įmonių ir pramonės GD Lisabonos sutarties nuostatų, kuriomis reglamentuojamas laisvas prekių judėjimas, taikymo vadovą, 2010, p. 24, skelbiamą internete adresu http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/files/goods/docs/art_34-36/new_guide_fr.pdf.

21 — Sprendimai *Sot. Lélos kai Sia ir kt.* (C-468/06–C-478/06, EU:C:2008:504, 37 punktai); *X* (C-373/90, EU:C:1992:17, 12 punktai) ir generalinio advokato G. Tesauro išvada šioje byloje (EU:C:1991:408, 5 ir 6 punktai).

22 — EU:C:1999:129.

23 — 104/75 EU:C:1976:67. Šiame sprendime Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į EEB 30 ir 36 straipsnius, nutarė, kad jeigu importo valstybės narės sveikatos institucijos dėl ankstesnio importo, kuriam jos išdavė LPR, jau turi visą informaciją vaisto veiksmingumo ir nekenksmingumo kontrolei, šioms institucijoms tikrai nėra būtina, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir gyvybę, reikalauti, kad antrasis veiklos vykdytojas, importuojantis vaistą, kuris visais atžvilgiais yra tapatus arba kurio skirtumai neturi jokio poveikio gydymui, vėl pateiktų joms šią informaciją.

24 — C-201/94, EU:C:1996:432. Tame sprendime Teisingumo Teismas manė, kad 1965 m. sausio 26 d. Tarybos direktyva 65/65/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, susijusių su patentuotais vaistais, suderinimo (OL 22, 1965, p. 369) netaikytina patentuotam vaistui, kuriam valstybėje narėje išduotas LPR ir kuris importuojamas į kitą valstybę lygiagrečiai patentuotam vaistui, kuriam LPR jau išduotas antroje valstybėje narėje, nes šis importuotas patentuotas vaistas tokiu atveju negali būti laikomas pirmą kartą pateiktu importo valstybės narės rinkai.

25 — Direktyva 65/65.

26 — Sprendimas *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 30 punktai); taip pat žr. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-114/04, EU:C:2005:471, 24 punktai).

38. Taigi Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad direktyvos nuostatos netaikytinos, „jeigu augalų apsaugos produktas, kuriam kitoje valstybėje narėje pagal direktyvos nuostatas išduotas LPR, importuojamas į valstybę narę lygiagrečiai augalų apsaugos produktui, kuriam importo valstybėje narėje jau yra išduotas LPR“²⁷, tačiau toks atvejis reglamentuojamas Sutartyje įtvirtintomis laisvo prekių judėjimo nuostatomis. Teisingumo Teismo teigimu, „jeigu du LPR yra išduoti pagal direktyvą, ja siekiami žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos tikslai nėra vertinami taip pat“, todėl „tokiu atveju direktyvos nuostatų, susijusių su LPR išdavimo procedūra, taikymas apimtų daugiau nei yra būtina šiems tikslams pasiekti ir kiltų grėsmė be pateisinimo pažeisti Sutarties 30 [SESV 34] straipsnyje įtvirtintą laisvo prekių judėjimo principą“²⁸.

39. Remdamasis tokiomis prielaidomis, Teisingumo Teismas nustatė „supaprastintą“ leidimo pateikti rinkai augalų apsaugos produktus lygiagretaus importo pagrindu procedūrą, pagal kurią kompetentinga importo valstybės narės institucija turi patikrinti, ar importuotinas produktas, „nors ir nėra visais atžvilgiais tapatus šios valstybės narės teritorijoje jau įregistruotam produktui, tačiau turi bent tam produktui bendrą kilmę, t. y. jį pagamino ta pati ar susijusi įmonė arba jis buvo pagamintas pagal tą pačią formulę, pagamintas naudojant tą pačią veikliąją medžiagą ar turi toki patį poveikį, atsižvelgiant į galimus žemės ūkio, augalų sveikatos ir aplinkos (visų pirma klimato) sąlygų skirtumus, susijusius su produkto naudojimu“²⁹. Jeigu atlikusi tokią patikrą kompetentinga importo valstybės narės institucija nustato, kad visi kriterijai yra įvykdyti, „importuotinas augalų apsaugos produktas turi būti laikomas jau pateiktu importo valstybės narės rinkai, todėl turi būti leidžiama jam suteikti LPR, išduotą rinkoje jau esančiam augalų apsaugos produktui, nebent to nebūtų galima padaryti dėl priežasčių, susijusių su veiksminga žmonių bei gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsauga“³⁰.

40. Šie principai buvo patvirtinti Sprendime *Escalier ir Bonnarel*³¹, kuriame Teisingumo Teismas manė, kad veiklos vykdytoji, importuojančiam augalų apsaugos produktus tik tam, kad naudotų juos savo žemės ūkio reikmėms, o ne tam, kad pateiktų juos rinkai, taip pat turi būti galima išduoti lygiagretaus importo leidimą Sprendime *British Agrochemicals Association* nurodyta supaprastinta tvarka. Teisingumo Teismas savo praktiką dar kartą patvirtino nagrinėdamas Prancūzijos Respublikai pareikštą ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, nes, Komisijos nuomone, Prancūzijos teisės aktais augalų apsaugos produktų lygiagretaus importo leidimo išdavimo supaprastinta tvarka taikymas buvo nepagrįstai apribotas leidimus išduodant tik tais atvejais, kai importuojamas produktas ir referencinis produktas turi bendrą kilmę³². Atmesdamas ieškinį, Teisingumo Teismas visų pirma patikslino, kad „[n]orint patikrinti, ar vienoje valstybėje narėje pagal [d]irektyvą <...> įregistruotą produktą reikia laikyti jau įregistruotu paskirties valstybėje narėje, šios valstybės narės kompetentingos institucijos turi įvertinti, pirma, ar <...> importas yra paralelinis paskirties valstybėje narėje LPR turinčio augalų apsaugos produkto importas, ir suinteresuotųjų asmenų prašymu patikrinti, ar atitinkamam produktui gali būti taikomas šios valstybės rinkoje jau esančiam augalų apsaugos produktui išduotas LPR“³³.

27 — Sprendimas *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 31 punktą).

28 — Ten pat (32 punktą).

29 — 40 punktą.

30 — 36 punktą.

31 — EU:C:2007:659.

32 — Sprendimas *Komisija / Prancūzija* (C-201/06, EU:C:2008:104).

33 — 37 punktą. Kitaip nei Sprendime *Kohlpharma* (C-112/02, EU:C:2004:208, 21 punktą), susijusiame su farmacijos produktų importu, Teisingumo Teismas padarė išvadą, jog Prancūzijos Respublika gali teisėtai reikalauti, kad siekiant išduoti augalų apsaugos produkto lygiagretaus importo leidimą šis produktas ir produktas, jau įregistruotas šioje valstybėje narėje, turėtų bendrą kilmę. Teisingumo Teismo teigimu, jeigu abu produktai nėra bendros kilmės, nes juos pagamino dvi konkuruojančios įmonės, „importuojamą produktą *a priori* reikia laikyti skirtingu nuo referencinio produkto ir todėl pirmą kartą pateiktu į įvežimo valstybės narės rinką“.

C – Prejudicinio klausimo analizė

41. Iš pirmiau pateiktos trumpos apžvalgos matyti, kad supaprastinta leidimo pateikti rinkai lygiagrečiai referenciniam produktui importuojamą produktą išdavimo arba šio produkto naudojimo tvarka grindžiama mintimi, kad, jeigu tenkinamos tam tikros sąlygos, importuotinam produktui *nereikalingas LPR*, nes jį „reikia laikyti *paskirties valstybėje jau turinčiu leidimą produktą*“³⁴.

42. Šiuo požiūriu nesu įsitikinęs, kad minėtą Teisingumo Teismo praktiką, kaip leidžia manyti Prancūzijos vyriausybės pastabos, reikia aiškinti kaip nukrypstančią nuo direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyto principo, pagal kurį visiems valstybės narės rinkai pateikiamiems produktams pagal direktyvą turi būti iš anksto išduotas šios valstybės institucijų leidimas, ar kaip šio principo išimtį. Man atrodo, kad šią Teisingumo Teismo praktiką reikia aiškinti kaip *šio principo taikymą* direktyvoje nenumatytais atvejais, kuriems Sąjungos teisės lygmeniu ir toliau taikomos tik Sutarties nuostatos laisvo prekių judėjimo srityje. Iš tiesų iš minėtos Teisingumo Teismo praktikos aiškiai matyti, kad supaprastintos patikros procedūros tikslas yra patikrinti, ar importuotinam produktui gali būti naudojamas LPR, išduotas šios valstybės rinkoje jau esančiam produktui³⁵. Jeigu taip, tai būtų *pagal šį* direktyvą atitinkantį LPR importuotas produktas gali būti parduodamas ir naudojamas paskirties valstybėje narėje. Be to, toks aiškinimas kyla iš Sprendimo *Escalier ir Bonnarel* 29 punkto, kuriame Teisingumo Teismas patikslino, kad valstybės narės privalo atlikti reikalaujamus patikrinimus taikydamos supaprastintą patikros procedūrą, „nes jos privalo *užtikrinti direktyvoje numatytų pareigų ir draudimų laikymąsi*“³⁶.

43. Nurodytoje Teisingumo Teismo praktikoje buvo patikslinta, kad augalų apsaugos produkto, įvežto į valstybės narės teritoriją lygiagrečiai jį importuojant, atžvilgiu „nei automatiškai, nei būtinai ir besąlygiškai negali būti naudojamasi leidimu pateikti į rinką, išduotu šios valstybės narės rinkoje jau esančiam augalų apsaugos produktui“³⁷. Pirma, atlikus patikros procedūrą išduodamą leidimą turi gauti kiekvienas importuotojas, nepaisant to, ar produktas importuojamas siekiant jį parduoti. Antra, importuotas produktas turi atitikti tam tikras sąlygas, kuriomis siekiama patikrinti jo tapatumą referenciniam produktui. Trečia, net jeigu šios sąlygos yra patenkintos, importuojamam produktui negali būti naudojamas referenciniam produktui išduotas LPR, jeigu tai draudžiama dėl priežasčių, susijusių su veiksminga žmonių ir gyvūnų sveikatos ar augalų apsauga³⁸.

44. Šiomis aplinkybėmis importuotino ir referencinio produkto tapatumo patikra yra labai svarbi, nes tik nustačius šį tapatumą, produktą galima laikyti jau įregistruotu paskirties valstybėje narėje, taigi turinčiu referencinio produkto LPR. Sprendimu *British Agrochemical Association* nustatytas kontrolės mechanizmas iš tiesų grindžiamas mintimi, kad jeigu importuotiną produktą galima laikyti tapačiu referenciniam ir nėra jokios priežasties, susijusios su žmonių ar gyvūnų sveikatos ir aplinkos apsauga, dėl kurios nebūtų galima jam naudoti referenciniam produktui suteikto LPR, importo sąlygos, kad importuotinam produktui pagal direktyvos 4 straipsnį būtų taikoma patikros procedūra, nustatymas reiškia SESV 34 straipsniu draudžiamą valstybių narių tarpusavio prekybos apribojimą. Tik tada, jeigu importuotino ir referencinio produkto tapatumą galima atmesti arba jo negalima nustatyti, paskirties valstybės narės institucijos gali teisėtai reikalauti (arba veikiau *privalo* reikalauti), kad norint gauti importo leidimą būtų laikomasi direktyvoje nustatytų sąlygų³⁹.

34 — Žr. Sprendimą *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 36 punktą); taip pat žr. Sprendimą *Escalier ir Bonnarel* (EU:C:2007:659, 32 punktą).

35 — Visų pirma žr. Sprendimą *Escalier ir Bonnarel* (EU:C:2007:659, 32 punktą).

36 — Pažymėta mano. Taip pat žr. to paties sprendimo 35 punktą. Tačiau noriu pabrėžti, kad Sprendimas *British Agrochemical Association* (EU:C:1999:129, 36 punktą) atrodo veikiau priskirtinas taisyklės (išimties) sričiai: šiuo klausimu žr., pvz., 41 punktą.

37 — Sprendimas *Escalier ir Bonnarel* (EU:C:2007:659, 30 punktą).

38 — Ten pat.

39 — Žr. sprendimus *Escalier ir Bonnarel* (EU:C:2007:659, 30 punktą) ir *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 37 punktą).

45. Šioje byloje kyla klausimas, ar pirmiau apibūdinta supaprastintos patikros procedūra gali būti taikoma vien tiems augalų apsaugos produktams, kuriems eksporto valstybėje narėje pagal direktyvos nuostatas buvo išduotas leidimas.

46. Prancūzijos vyriausybės teigimu, neigiamą atsakymą į šį klausimą lemia nurodyta Teisingumo Teismo praktika. Kitaip nei ši vyriausybė, nemanau, kad remiantis šia teismo praktika būtų galima pateikti aiškius argumentus šiuo ar priešingu klausimu.

47. Iš tiesų iki šiol Teisingumo Teismas yra nagrinėjęs tik tuos atvejus, kai lygiagrečiai importuojamiems produktams eksporto valstybėje naudojamas direktyvą atitinkantis LPR, o tai, mano nuomone, gali paaiškinti įvairiose šios išvados 37–39 punktuose nurodytų sprendimų dalyse Teisingumo Teismo vartotą terminologiją, pagal kurią supaprastinta patikros procedūra iš tikrųjų taikoma tik šiems atvejams⁴⁰. Be to, nors skundas, kurio pagrindu minėtoje byloje *Komisija / Prancūzija* (EU:C:2008:104) pareikštas ieškinyje, iš tikrųjų buvo susijęs su „dvigubo importo“ atveju (nagrinėjamas produktas pirmą kartą buvo lygiagrečiai importuojamas iš Vokietijos į Austriją, o antrą kartą – iš Austrijos į Prancūziją)⁴¹, įsipareigojimų neįvykdymas, kuriuo kaltinta Prancūzijos Respublika, susijęs su importuojamo ir referencinio produkto bendros kilmės reikalavimu, todėl ir šalių tarpusavio diskusijos, ir Teisingumo Teismo sprendimas buvo susijęs tik su šiuo vieninteliu aspektu⁴².

48. Sprendime *British Agrochemical Association* Teisingumo Teismas nesutiko, kad augalų apsaugos produktas, kuris *kilęs iš trečiosios šalies* ir kuriam dėl to nenaudojamas pagal direktyvos nuostatas išduotas LPR, valstybės narės rinkai gali būti pateiktas lygiagretaus importo pagrindu, taikant supaprastintą patikros procedūrą, nepaisant to, kad yra nustatytas jo tapatumas produktui, jau įregistruotam šioje valstybėje. Argumentuojant *a contrario*, galima būtų teigti, kad, be šios išvados 43 punkte nurodytų sąlygų ir apribojimų, Teisingumo Teismo praktikoje taip pat reikalaujama, jog tam, kad lygiagrečiai importuojamam produktui būtų galima naudoti referenciniam produktui išduotą LPR, jis turi būti įregistruotas *pagal direktyvos nuostatas* valstybėje narėje ar EEE valstybėje, iš kurios yra kilęs.

49. Tačiau tokia išvada man atrodo perteklinė. Iš tiesų, neleidęs lygiagrečiam importui iš trečiųjų šalių taikyti supaprastintos patikros procedūros, Teisingumo Teismas, mano nuomone, ketino šią procedūrą taikyti tik tiems produktams, kurie jau yra teisėtai pateikti valstybės narės rinkai ir kuriems taikomos Sutartyje įtvirtintos laisvo prekių judėjimo nuostatos⁴³. Ši apribojimą iš esmės pateisina aplinkybė, kad, tarptautiniu lygmeniu nesant suderintų sąlygų, kuriomis augalų apsaugos produktai gali būti pateikiami rinkai, iš trečiųjų šalių kilusiais produktais neužtikrinamos tos pačios garantijos, susijusios su visuomenės ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsauga, užtikrinamos produktais, kuriems taikoma Sąjungos lygmeniu nustatyta suderinta leidimų sistema⁴⁴. Tačiau produktai, kuriems valstybė narė išdavė lygiagretaus importo leidimą taikydama supaprastintą patikros procedūrą, yra šios sistemos dalis ir iš esmės jais užtikrinamos tos pačios garantijos, kaip produktais, kuriems pagal direktyvą yra išduotas LPR. Nors šiems produktams valstybėje narėje, į kurią jie lygiagrečiai importuojami, pagal direktyvos nuostatas ir nebuvo taikoma leidimo procedūra, vis dėlto jiems tokia procedūra buvo taikoma valstybėje narėje, kurioje jie pirmą kartą pateikti Sąjungos rinkai.

40 — Tačiau kitose dalyse Teisingumo Teismas bendriau nurodo produktus, „jau turinčius suteiktą leidimą kitoje valstybėje narėje“, žr., pvz., Sprendimą *Escalier ir Bonnarel* (EU:C:2007:659, 28 punktą).

41 — Generalinės advokatės išvados 13 punktą.

42 — Vis dėlto noriu pažymėti, kad Prancūzijos Respublika iš pradžių leido nagrinėjamą produktą rinkai pateikti lygiagretaus importo pagrindu, tačiau šis leidimas vėliau buvo panaikintas, nes Prancūzijos institucijoms kilo abejonių dėl šio produkto ir referencinio produkto bendros kilmės.

43 — 43 ir 44 punktai.

44 — Žr. 41–43 punktus.

50. Prancūzijos vyriausybė pateisina atsisakymą leisti lygiagrečiai importuoti augalų apsaugos produktus, kuriems eksporto valstybėje narėje buvo išduotas tik lygiagretaus importo leidimas, remdamasi tuo, kad šiais produktais neužtikrinamos tos pačios žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos garantijos, kaip produktais, kuriems leidimas išduotas pagal direktyvos nuostatas. Iš tiesų jų sudėtis, parengimas rinkai, ženklavimas ir pakuotė gali skirtis nuo eksporto valstybėje narėje įregistruoto referencinio produkto, todėl paskirties valstybės narės institucijos „gali neturėti visos būtinos informacijos, kad palygintų šį (šiuos) produktą (-us) su referenciniu produktu, kurį įregistravo“.

51. Kaip nurodžiau pirmiau, lygiagretaus importo leidimo išdavimui nustatyta sąlyga patikrinti importuotino produkto ir paskirties valstybėje įregistruoto referencinio produkto tapatumą. Kaip pagrįstai nurodo Prancūzijos vyriausybė, ši patikra yra įmanoma tik jeigu paskirties valstybės narės institucijos turi visą šiuo tikslu būtiną informaciją.

52. Tačiau, kaip Teisingumo Teismas yra daug kartų pabrėžęs, paprastai šios institucijos turi teisės aktuose numatytų ir administracinių priemonių, dėl kurių gamintoją, jo įgaliotą atstovą ar augalų apsaugos produkto, kuriam jau yra išduotas LPR, licencijos turėtoją galima priversti pateikti turimą informaciją, kuri joms atrodo būtina⁴⁵. Be to, jos gali remtis dokumentais, pateiktais kartu su paraiška išduoti šiam produktui LPR⁴⁶, taip pat prašyti, kad valstybės narės, kurioje importuotinas produktas buvo įregistruotas, institucijos pateiktų informaciją⁴⁷. Jeigu šis produktas buvo įregistruotas tik lygiagrečiam importui, tokia informacija gali būti susijusi ir su šiuo produktu, ir su produktu, kuris lygiagretaus importo tikslais buvo laikomas referenciniu. Be to, informaciją pagal direktyvoje numatytą informacijos mainų sistemą taip pat galima gauti iš valstybės narės, iš kurios produktas buvo eksportuotas pirmą kartą ir kurioje jam pagal direktyvą buvo išduotas LPR. Be to, tokiomis aplinkybėmis kaip šioje byloje, kai valstybėje narėje pagal direktyvą įregistruotas produktas lygiagrečiai importuojamas į šią valstybę, prieš tai jį eksportavus ir lygiagrečiai importavus į kitą valstybę narę, informaciją, kuri yra būtina siekiant atlikti pagal supaprastintą patikros procedūrą reikalingus patikrinimus, iš esmės turėtų būti lengviau atsekti, nes referencinis produktas paskirties valstybėje sutampa su produktu, kuris buvo pirmą kartą eksportuojamas.

53. Šiomis aplinkybėmis toks Prancūzijoje galiojantis absoliutus draudimas lygiagrečiai importuoti augalų apsaugos produktus, lygiagrečiai importuotus į eksporto valstybę narę, grindžiamas tariamu sisteminiu duomenų, kurie gali būti pateikti paskirties valstybei, trūkumu ar tiesiog tokių duomenų trūkumo „galimybe“, nėra pateisinamas, bent jau šioje byloje nagrinėjamu „lygiagretaus reimporto“ atveju.

54. Konkrečiau kalbant apie informaciją, susijusią ne su importuotino produkto veikliąja medžiaga ar kilme, bet su jo koformuliantais, taip pat jo parengimu rinkai, ženklavimu ir pakuote, pažymėtina, kad iš tikrųjų, kaip teigia Prancūzijos vyriausybė, ji nebūtinai surenkama atliekant patikrinimus pagal supaprastintos patikros procedūrą, įtvirtintą minėta Teisingumo Teismo praktika⁴⁸, nes ši procedūra skirta nustatyti tik tai, ar lygiagrečiai importuojamam produktui gali būti naudojamas referenciniam produktui išduotas LPR.

45 — Žr. sprendimus *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129, 37 punktą), *De Peijper* (EU:C:1976:67, 27 punktą) ir *Smith & Nephew ir Primecrown* (EU:C:1996:432, 26 punktą).

46 — Žr. Sprendimo *British Agrochemicals Association* 34 punktą.

47 — Šiuo klausimu primenu, kad direktyvos 9 straipsnio 5 dalyje numatyta, jog valstybės narės, gavusios prašymą, pateikia kitoms valstybėms narėms bylas, kurias jos turi sudaryti pagal kiekvieną prašymą išduoti leidimą, pateikdamos joms visą būtiną informaciją, kad jos išsamiai ją suprastų. Be to, AFSSA rėmėsi būtent šia nuostata, siekdama gauti informaciją, būtiną norint patikrinti produkto *Agrotech Ethephon* tapatumą referenciniam produktui *Cerone*. Valstybių narių savitarpio informacijos mainų *ad hoc* procedūra numatyta Reglamento Nr. 1107/2009 52 straipsnyje.

48 — Papildomai pažymiu, kad lygiagrečios prekybos leidimo išdavimo pagal Reglamento Nr. 1107/2009 52 straipsnį sąlygos yra griežtesnės už Sprendime *British Agrochemicals Association* nustatytas sąlygas. Iš tiesų šio straipsnio 3 dalies b punkte numatyta, kad augalų apsaugos produktai laikomi tapačiais referenciniams produktams, jeigu „juose esantys koformuliantai ir pakuotės dydis, medžiaga ar forma, kurie atsižvelgiant į galimą neigiamą poveikį produkto saugai žmonių ar gyvūnų sveikatos arba aplinkos aspektu, yra tokie patys arba lygiaverčiai“.

55. Tačiau pirmiausia noriu pažymėti, kad vien dėl šios aplinkybės negalima atmesti, jog ši informacija vis dėlto gali būti gauta atliekant minėtus patikrinimus⁴⁹ ar kad ją gali gauti valstybė narė, į kurią produktas importuojamas, pavyzdžiui, naudodamasi valstybėje narėje, iš kurios produktas buvo eksportuotas pirmą kartą, kartu su LPR paraiška pateiktais dokumentais. Jeigu produktas reimportuojamas lygiagrečiai, šią informaciją iš esmės galima lengviau aptikti referencinio produkto byloje reimporto valstybėje.

56. Antra, noriu pažymėti, kad atsisakymo sprendimo dieną Prancūzijoje galiojusiuose teisės aktuose, susijusiuose su augalų apsaugos produktų lygiagrečiu importu, nebuvo numatyta, kad patikrinimai, atliekami taikant supaprastintą leidimo išdavimo procedūrą, taip pat apima importuotino produkto koformuliantus ar parengimą rinkai, nes šių patikrinimų objektą sudaro tik tai, ko yra reikalaujama Sprendime *British Agrochemicals Association*. Iš to darytina išvada, kad tuo metu, kai AFSSA priėmė sprendimą leisti pagrindinėje byloje nagrinėjamo produkto lygiagretų importą, nebuvo reikalaujama jokios minėtų elementų kontrolės.

57. Trečia, jeigu, atlikusios patikros procedūrą, paskirties valstybės narės institucijos, remdamosi turima informacija, privalo padaryti išvadą, kad produktas, kuriam prašoma leidimo, anksčiau jį lygiagrečiai importuojant buvo pakeistas taip, kad jo nebegalima laikyti importuojamu lygiagrečiai referenciniam produktui, arba jeigu jos turi manyti, kad turimų duomenų nepakanka jo tapatumui referenciniam produktui nustatyti, arba jeigu šioms institucijoms tenka priimti sprendimą, kad juo neužtikrinamas tinkamas žmonių ar gyvūnų sveikatos ar aplinkos apsaugos lygis, jos gali pagrįstai atmesti prašymą išduoti importo leidimą.

58. Atsižvelgiant į tokias aplinkybes, Prancūzijos vyriausybės argumentų, susijusių su tariamu sunkumu įvertinti neigiamą poveikį, kurį gali turėti galimi vėliau lygiagrečiai importuoto produkto pakeitimai (jo sudėties ir (arba) parengimo rinkai pakeitimai), taip pat negalima pateisinti absoliučiu reimporto draudimu, bent jau tokiu atveju, kuris nagrinėjamas šioje byloje.

59. Absolūtus tam tikro produkto importo draudimas pagal savo pobūdį patenka į SESV 34 straipsnio taikymo sritį ir yra priemonė, kuri laisvam prekių judėjimui kenkia labiausiai iš visų priemonių, kurių valstybė narė gali imtis siekdama SESV 36 straipsnyje numatytų tikslų. Sistemingas atitinkamos valstybės narės institucijų atsisakymas išduoti leidimą, reikalingą siekiant importuoti produktus, kuriems taikomos administracinio leidimo sistemos, kad jie būtų parduodami ir naudojami šioje valstybėje narėje, yra tokiam draudimui lygiavertė priemonė. Apskritai tokio absoliutaus draudimo importuoti ar naudoti produktą negalima laikyti proporcingu, jeigu yra alternatyvių priemonių, kuriomis taip pat galima pasiekti atitinkamos valstybės narės numatytus tikslus, tačiau kuriomis mažiau ribojama Sąjungos vidaus prekyba⁵⁰. Taigi, kaip Komisija teisingai nurodė savo rašytinėse pastabose, minėtame Sprendime *Escalier ir Bonnarel* (EU:C:2007:659) Teisingumo Teismas patikslino, kad nors nacionalinės institucijos „turi užtikrinti, kad būtų griežtai laikomasi Bendrijos teisės aktų pagrindinio tikslo, t. y. žmogaus ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos“, „siekiant užtikrinti laisvą prekių judėjimą, proporcingumo principas reikalauja, kad atitinkami teisės aktai būtų taikomi tik tiek, kiek tai reikalinga teisėtai siekiamiems aplinkos bei žmonių ir gyvūnų sveikatos apsaugos tikslams“.

60. Tačiau dėl visų pirmiau nurodytų priežasčių laikausi nuomonės, kad nagrinėjami nacionalinės teisės aktai apima daugiau nei būtina siekiant apsaugoti žmonių arba gyvūnų sveikatą ir aplinką, nes pagal juos neleidžiama taikant Sprendime *British Agrochemicals Association* (EU:C:1999:129) nustatytą supaprastintą patikros procedūrą lygiagretaus importo leidimo išduoti augalų apsaugos produktams, kilusiems iš kitos valstybės, į kurią jie buvo lygiagrečiai importuojami iš Prancūzijos, taigi neleidžiama jų reimportuoti į šią valstybę narę.

49 — Kaip buvo paaiškinta ankstesnėje išnašoje, ši informacija būtina turi būti pateikta kartu su prašymu išduoti lygiagretaus importo leidimą, pateiktu pagal Reglamento Nr. 1107/2009 52 straipsnį.

50 — Pavyzdžiui, žr. sprendimus *Komisija / Belgija* (C-100/08, EU:C:2009:537) ir *Kakavetsos-Fragkopoulou* (C-161/09, EU:C:2011:110).

VI – Išvada

61. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Conseil d'État* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

SESV 34 ir 36 straipsniais draudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos leidimas lygiagretaus importo pagrindu pateikti rinkai augalų apsaugos produktą, reimportuotą į šią valstybę narę po to, kai jis buvo lygiagrečiai importuojamas į kitą valstybę narę, yra išduodamas taikant sąlygą, kad eksporto valstybėje pagal 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo rinkai nuostatas šiam produktui būtų išduotas leidimas pateikti jį rinkai.